

הכנסת ומוסדות ממלכתיים

I. הכנסת

פעולות הביקורת

נערכה ביקורת על פעולות הגזברות, הנהלת החשבונות והמשק של הכנסת. נבדקו הפעולות המשקיות והכספיות של ועדת הבחירות המרכזית לכנסת הרביעית. בדצמבר 1959 נערכה ביקורת על השימוש בכספי הקרנות לבניין הכנסת ובמשרד ועדת הביצוע לבניין הכנסת. דין וחשבון על ביקורת זאת הומצא ליושב ראש הכנסת בינואר 1960 ונמסר בפברואר 1960 לפרסום לפי בקשת יושב ראש הכנסת.

א. גזברות ומשק של הכנסת

1. בחודש יוני 1959 נערכה ביקורת על הנהלת החשבונות, הגזברות והמשק של הכנסת. הביקורת הקיפה את הפעולות הכספיות והמשקיות של הכנסת השלישית והתרכזו בעיקר בפעולות, שנעשו בשנת הכספים 1958/59. הביקורת העלתה, שניהול ענייני הכספים, הרישומים בחשבונות והחזקת הכספים היו תקינים. נמסרו למוכירות הכנסת ממצאי ביקורת נוספים, שהתייחסו במיוחד לרישום הציוד והאינוונטר, לקניית ריהוט וציוד, להזמנת עבודות ולפיקוח על המזונות. מזכירות הכנסת הודיעה בנובמבר 1959, שבהתאם לממצאי הביקורת היא עוסקת בריאורגניזציה של משק הכנסת ובקביעת אחריות על רכישת ריהוט וציוד ורישומם וגם בקביעת שיטת מכרזים. תפקיד זה והפיקוח על המזונות שבכנסת הוטל באותו זמן על אחד מסגני המזכיר של הכנסת.

2. נושא נוסף לביקורת שימש הסדר תשלומי השכר והגמלאות לחברי הכנסת. בהתאם להצעות הביקורת הונהגו הסדרים מתוקנים לקביעת תשלומי גמלאות לחברי כנסת לשעבר ולשאיירים של חברי כנסת שנפטרו.

ב. ועדת הבחירות המרכזית לכנסת הרביעית

בחודשים אוקטובר 1959 עד ינואר 1960 נערכה ביקורת בוועדת הבחירות המרכזית לכנסת הרביעית. הביקורת הקיפה את פעולותיה הכספיות והמשקיות של הוועדה, ובמיוחד נבדקו סדרי הנהלת החשבונות, ניהול המשק (ציוד ומלאי) וההוצאות הקשורות במנגנון הוועדה וברכב שעמד לרשותה.

להלן נתונים אחדים לשם השוואת פעולות ועדת הבחירות המרכזית לכנסת הרביעית לפעולות ועדת הבחירות המרכזית לכנסת השלישית:

הכנסת הרביעית	הכנסת השלישית	
1,179,000	1,023,000	מספר בעלי זכות הבחירה
2,504	2,124	מספר קלפיות
98	110	מספר עובדי הוועדה
850,000 ל"י	700,000 ל"י	ההוצאות של הוועדה

תקופת הפעולה של שתי הוועדות הייתה שווה בערך (כ-6 חודשים).

כפי שמראים המספרים, עלו הוצאות הבחירות לכנסת הרביעית ב־20% בקירוב על הוצאות הבחירות לכנסת השלישית, אף על פי שמספר העובדים, שהועסק על ידי הוועדה בבחירות לכנסת הרביעית, היה קטן ממספר המועסקים בבחירות הקודמות. הגדלת ההוצאות מסתברת מההתייקרות, שחלה מאז שנת 1955, ומההיקף המוגדל של הפעולות, שהתבטא בכך, שמספר בעלי זכות הבחירה ומספר הקלפיות גדלו.

ועדת הבחירות המרכזית לכנסת הרביעית הייתה ערה להצעות, שנמסרו על ידי משרד מבקר המדינה למשרד הפנים אחרי הבחירות לכנסת השלישית ושמטרתן הייתה להבטיח, שמראשית הפעולה לות להכנת הבחירות יקוימו פיקוח על ההוצאות ושמירה על הציוד והריהוט הנרכשים לשם ביצוע הבחירות (ראה דו"ח שנתי מס' 7, עמ' 180). ההסדרים הכספיים והמשקיים של ועדת הבחירות המרכזית לכנסת הרביעית היו תקינים.

II. ב נ ק י ש ר א ל

הסקירה דלהלן מקיפה את שנת העסקים של הבנק מ־1.1.1959 עד 31.12.1959. בתקופה הנסקרת הקיפה הביקורת את מחלקת הביקורת הפנימית, את יחידת הוצאת המטבע, ואת מינהל מלוות המדינה.

בשנה זו חלו בבנק שינויים מספר בארגון ובמינהל. תרשים, המתחשב בשינויים אלה בהראות את המצב לסוף שנת 1959, ניתן להלן (עמ' 253). שינויים אלה היו בעיקרם:

1. יחידת הוצאת המטבע

עד שנת 1959 הייתה קיימת יחידת הוצאה, שהייתה כפופה למחלקת הבנקאות; מתפקידה היה לא רק לאחסן את המטבע ולהפיצו, כי אם גם לדאוג לתכנונו, להדפסתו – או להטבעתו – ולאספקתו עד לכספות הבנק. כעת חולקה המחלקה לשתי יחידות נפרדות: האחת – יחידת ההנפקה, שצורפה למחלקת המזכיר הכללי ושתפקידה לתכנן את המטבע ולדאוג לאספקתו עד לכספות הבנק, והשנייה – יחידת הוצאת המטבע, שנשארה חלק ממחלקת הבנקאות ושתפקידה לאחסן את המטבע ולהפיצו.

2. מסלקות

בתחום סליקת השיקים היו קיימים עד סוף שנת 1958 ההסדרים הבאים: בשלוש הערים הגדולות היו קיימות מאז 1950 מסלקות עירוניות, שפעלו במסגרת הבנק הלאומי לישראל; בשנת 1958 הוקמו ביזמת בנק ישראל מסלקות מקומיות בערים נוספות ומסלקה בינעירונית, שפעלה בין ערי השדה לבין שלוש הערים הגדולות (ראה דו"ח שנתי מס' 9 של מבקר המדינה, עמ' 296). בשנת 1959 חלו בתחום סליקת השיקים שינויים כלהלן:

(א) המסלקות העירוניות בשלוש הערים הגדולות ירושלים, חיפה ותל אביב, הועברו בחודשים יוני עד אוגוסט 1959 ממשרדי בנק לאומי לישראל למשרדי בנק ישראל.